

Sygn. akt I CSK 974/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. B. i in., przeciwko W. Spółdzielni Mieszkaniowej o
podział spółdzielni,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 listopada 2015 r.,
skargi kasacyjnej powodów [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 13 maja 2014 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i oddala apelację pozwanej obciążając pozwaną kosztami procesu, których szczegółowe wyliczenie, obejmujące także koszty postępowania kasacyjnego, pozostawia referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

W dniu 29 września 2011 r. Sąd Okręgowy w W. po rozpatrzenia powództwa grupy członków pozwanej W. Spółdzielni Mieszkaniowej wydał wyrok zastępujący uchwałę walnego zgromadzenia, w którym orzekł o podziale pozwanej spółdzielni z dniem 31 grudnia 2001 r. przez wydzielenie z niej nowej spółdzielni mieszkaniowej o nazwie "P." Za podstawę podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań przyjął bilans sporządzony według stanu z dnia 31 grudnia 2001 r. i zapisów księgowych majątku trwałego na ten dzień. Zgodnie z wyrokiem do nowopowstałej spółdzielni mieli przejść wymienieni w wyroku członkowie, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali mieszkalnych lub użytkowych w budynku wielorodzinnym przy ul. B. 11. Powstającej Spółdzielni Sąd przyznał nieodpłatnie część majątku pozwanej, w tym prawo wieczystego

użytkowania nieruchomości stanowiącej działkę nr 12/3 i część działki nr 12/4 o pow. 3.188 m², wyznaczoną przez geodetę na mapie sytuacyjnej włączonej do wyroku, wraz z prawem własności budynku wielorodzinnego z 42 lokalami mieszkalnymi i 2 lokalami użytkowymi, a także budowli i urządzeń trwale związanych z użytkowanym gruntem. Punktem spornym w sprawie była wielkość nieruchomości gruntowej, której prawo wieczystego użytkowania miała przejąć nowopowstająca spółdzielnia, a ściśle przyznany wydzielanej spółdzielni fragment działki nr 12/4. Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie wnioskodawców uznając, że spółdzielnia „P.” powinna otrzymać prawa do terenu stanowiącego funkcjonalną całość, w tym do gruntu zajętego pod infrastrukturę sfinansowaną przez osoby, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali znajdujących się w budynku przy ul. B. 11, służącą zaspokajaniu ich potrzeb. Na spornym między stronami terenie umieszczona jest część parkingu, trzepak, śmietnik, dojście do budynku dla osób niepełnosprawnych oraz droga wewnętrzna, pozwalająca na wyjazd spod budynku na drogę publiczną. Członkowie pozwanej, uprawnieni do lokali w budynku przy ul. B. 11, wnioskowali o wyposażenie wydzielanej spółdzielni „P.” także w tę, konieczną dla jej funkcjonowania część nieruchomości od jesieni 2001 r., kiedy podjęli uchwałę o wystąpieniu do pozwanej z żądaniem podziału spółdzielni. Domagali się jej także w niniejszej sprawie o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę o podziale. W czasie, kiedy powodowie wystąpili z żądaniem podziału spółdzielni budynek przy ul. B. 11 wraz z sąsiednią zabudową mieszkaniową pozwanej znajdował się na jednej działce - 12/2. Pozwana w toku procesu w tej sprawie, w ramach czynności przygotowawczych do ustanowienia praw odrębnej własności lokali w swoich budynkach, przeprowadziła podział geodezyjny działki 12/2, doprowadzając - mimo uwag organu udzielającego zezwolenia na podział o niefunkcjonalności działki 12/3 - do wydzielenia działek nr 12/3 i 12/4, które stały się podstawą do oznaczenia przedmiotu odrębnej własności lokali w budynkach na każdej z tych działek. Teren z częścią parkingu, śmietnikiem, trzepakiem i drogą dojazdową, a także podjazdem do wejścia dla osób niepełnosprawnych, służącymi mieszkańcom budynku przy ul. B. 11, znalazł się w granicach sąsiedniej nieruchomości ewidencyjnej, a tym samym przyszłej nieruchomości wspólnej, po przeniesieniu na uprawnionych prawa własności lokali w położonym na niej

budynku. Mimo nałożonego na pozwaną w drodze zabezpieczenia w niniejszej sprawie zakazu jakichkolwiek zmian własnościowych działki nr 12/4, w 33 przypadkach pozwana ustanowiła odrębną własność lokali w budynku na tej działce dla osób, którym przysługiwały spółdzielcze własnościowe prawa do lokali w budynku znajdującym się na niej.

Sąd Okręgowy, uwzględniając powództwo zgodnie z żądaniem powodów ocenił, że zostały spełnione wszystkie przesłanki przewidziane w art. 108 i 108a ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze (jedn. tekst Dz.U. z 2013 r., poz. 1443 dalej - „pr. spółdz.”) wymagane do dokonania podziału spółdzielni. Uchwałą zawierającą żądanie podziału spółdzielni przez wydzielenie z niej nowej, jednobudynkowej podjęła większość członków, których prawa i obowiązki majątkowe są związane z wyodrębnioną organizacyjnie jednostką. Również większość tych członków wystąpiła z powództwem, o jakim mowa w art. 108a § 4 i 5 pr. spółdz. Sąd Okręgowy uznał czynności, związane z podziałem i rozporządzeniami prawami do działki 12/4, podjęte przez pozwaną pomimo wydanego w postępowaniu zabezpieczającym zakazu ingerencji w stosunki własnościowe spornej działki, za dokonane na ryzyko spółdzielni i w złej wierze, a forsowany przez nią sposób podziału majątku pomiędzy pozwaną i wydzielaną z niej spółdzielnię - za nieprawidłowy.

W wyniku apelacji pozwanej, skierowanej przeciwko części rozstrzygnięcia przyznającej nowopowstającej spółdzielni fragment działki nr 12/4, Sąd Apelacyjny zmienił orzeczenie Sądu Okręgowego w całości i oddalił powództwo. Sąd ten podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że ustawowe wymagania, od których uzależniona jest możliwość wyodrębnienia przez część członków nowej spółdzielni na bazie ich praw i obowiązków majątkowych, spełnia teren obejmujący poza działką 12/3, także miejsca parkingowe sfinansowane z wkładów budowlanych mieszkańców budynku przy ul. B. 11, śmietnik, trzepak oraz wyjazd na drogę publiczną, znajdujące się w granicach działki 12/4. Stwierdził też, że podział dokonany przez Sąd Okręgowy nie był sprzeczny z interesem innych członków spółdzielni. Jednak, w ocenie Sądu odwoławczego, obecnie jednostka organizacyjna, której wyodrębnienia domagają się powodowie, nie nadaje się do takiego wyodrębnienia, ponieważ częściowo stanowi przedmiot własności osób

trzecich. Sąd zwrócił uwagę, że rozdział majątku w ramach podziału spółdzielni może dotyczyć wyłącznie składników majątkowych należących do tej spółdzielni, więc uniemożliwia go aktualnie stan prawny działki 12/4, będący konsekwencją przekształcenie przez pozwaną w toku postępowania, w grudniu 2007 r., spółdzielczych własnościowych praw do 33 lokali mieszkalnych w odrębne własności lokali, obejmujące także własność udziału w nieruchomości gruntowej, dokonane pomimo postanowień o udzieleniu zabezpieczenia przez wstrzymanie wykonania uchwały zarządu pozwanej nr 93/7/03 z dnia 21 października 2003 r. oraz przez zakazanie dokonywania jakichkolwiek przekształceń własnościowych na nieruchomości stanowiącej działkę nr 12/4. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że podział spółdzielni nie może naruszać przedmiotu odrębnej własności lokali w budynku na działce nr 12/4. Ocenił, że wprowadzenie orzeczenie Sądu Okręgowego nie spowodowałoby nominalnie zmniejszenia udziałów właścicieli lokali w budynku na działce 12/4, ale - wskutek zmniejszenia obszaru nieruchomości gruntowej - zmniejszyłoby ich wartość. Dlatego dokonanie podziału spółdzielni mieszkaniowej na podstawie art. 108a albo art. 108b pr. spółdz. po określeniu przedmiotu odrębnej własności lokali uchwałą przewidzianą w art. 42 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst Dz.U. z 2013 r., poz. 1222 ze zm. - dalej „u.s.m.”) i po ustanowieniu odrębnej własności chociażby jednego lokalu, spowodowałoby uszczuplenie praw przysługujących osobom trzecim - właścicielom odrębnych lokali. Sąd odwoławczy przyjął, że mimo rozpatrywania powództwa o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę walnego zgromadzenia spółdzielni o podziale tej spółdzielni w trybie procesowym, celem postępowania jest przeprowadzenie podziału składników majątkowych, w tym nieruchomości gruntowych i budynkowych. Orzeczenie sądu prowadzi w takim wypadku do zniesienia współwłasności (współużytkowania wieczystego) pomiędzy istniejącą spółdzielnią, a nową spółdzielnią, która powstanie po uprawomocnieniu się wyroku. Sąd uznał, że w takich sprawach nie znajduje zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c., ponieważ orzeczenie sądu o zniesieniu współwłasności ma charakter prawokształtujący i może dotyczyć tylko aktualnych współwłaścicieli (współużytkowników wieczystych) i aktualnego stanu przedmiotu podziału, co wynika z istoty współwłasności. Przekształcenia własnościowe dokonane

w pozwanej spółdzielni w toku postępowania na podstawie art. 42 i nast. u.s.m. spowodowały, że cała działka nr 12/4 stała się przedmiotem współużytkowania wieczystego pozwanej oraz tych jej członków, na rzecz których wyodrębniono własność lokali w sąsiednim budynku i którzy nie stają się członkami nowej spółdzielni. W konsekwencji nie występują przesłanki z art. 108a § 1 ani art. 108b pr. spółdz. umożliwiające wydanie orzeczenia żądanego przez powodów. Czynności dokonane przez pozwaną wbrew zakazowi ustanowionemu w drodze zabezpieczenia powództwa mogłyby ewentualnie zostać uznane za bezskuteczne. Gdyby zakaz został ujawniony w księdze wieczystej, to powodowie mogliby zrealizować swoje roszczenie na podstawie art. 17 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 707 ze zm. - dalej „u.k.w.h.”), jeśli nie - konieczne byłoby wykorzystanie instytucji przewidzianej w art. 59 k.c. Sąd nie dopatrył się natomiast podstaw do stwierdzenia nieważności tych czynności, ani do wezwania osób trzecich, w których prawa do działki 12/4 mogłoby ingerować rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, do udziału w sprawie, ponieważ przyjął, że zarówno ewentualne stwierdzenie nieważności jak i ubezskutecznienie czynności prawnej wyodrębnienia i przeniesienia własności lokali wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej i w użytkowaniu wieczystym wymagałoby wytoczenia przez powodów odrębnego powództwa przeciwko wszystkim stronom tych czynności prawnych, z uwagi na łączące je współuczestnictwo konieczne i jednolite.

Powodowie [...] wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, opierając ją na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c. Zarzucili naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, polegające na uchybieniu art. 378 § 1 w zw. z art. 363 § 3 k.p.c. przez przekroczenie granic zaskarżenia apelacją wyroku Sądu pierwszej instancji oraz błędne niezastosowanie art. 192 pkt 3 k.p.c. polegające uwzględnieniu faktu zbycia praw do części majątku pozwanej. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego podnieśli błędną wykładnię art. 108a i art. 108b pr. spółdz. przez przyjęcie, że dokonanie na podstawie tych przepisów podziału spółdzielni po określeniu przedmiotu odrębnej własności uchwałą podjętą na podstawie art. 42 ust. 1-3 u.s.m. jest niedopuszczalne. Zarzucili także naruszenie art. 58 § 1 k.c. poprzez

jego błędne niezastosowanie w odniesieniu do czynności zbycia przez pozwaną praw odrębnej własności niektórych lokali, mimo zakazu dokonywania takiej czynności w trybie zabezpieczenia postanowieniem z dnia 15 listopada 2005 r.

We wnioskach skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, ewentualnie o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy. Nadto domagali się zasądzenia od pozwanej na ich rzecz kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powodowie kwestionują zaskarżone orzeczenie przede wszystkim na płaszczyźnie procesowej. Podnoszą, że Sąd Apelacyjny wyszedł poza granice zaskarżenia przez pozwaną wyroku Sądu pierwszej instancji, ponieważ pozwana kwestionowała jedynie tę część orzeczenia (pkt I.3), w której wskazane zostały nieruchomości przekazywane nowopowstałej spółdzielni „P.”, wobec czego Sąd Apelacyjny mógł orzekać jedynie o sposobie rozdzielania nieruchomości, a nie o dopuszczalności podziału spółdzielni.

Powództwo przewidziane w art. 108a § 5 w zw. z § 4 pr. spółdz. jest powództwem o ukształtowanie. Wydane orzeczenie zastępuje uchwałę spółdzielni, która stanowi całość o koniecznej treści określonej w art. 108 § 2 pr. spółdz. i wywiera skutek prawny dopiero kiedy tę treść uzyska (art. 108a § 8 pr. spółdz.). Wprawdzie, jak wynika z art. 108a § 6 pr. spółdz., w wypadku pominięcia w uchwale podjętej przez walne zgromadzenie któregoś z niezbędnych jej elementów, przewidziana została możliwość jej uzupełnienia w drodze orzeczenia sądowego z ograniczeniem postępowania jedynie do pominiętego, a niezbędnego postanowienia. Ustawodawca przywidział więc elastyczną formułę budowania podstawy prawnej podziału, mającą na celu ułatwienie skutecznego przeprowadzenia tej procedury. Jednak w wypadku, kiedy przedmiotem powództwa jest żądanie wydania orzeczenia zastępującego uchwałę jako całość, kognicja sądu, także na etapie odwoławczym nie może ograniczyć się jedynie do badania kwestionowanego w apelacji postanowienia lecz musi je poddać całościowej ocenie jako fragmentu spójnej całości. O tym, jaki wpływ ma taka lub inna treść

konkretnego postanowienia na prawidłowość całej uchwały decyduje przedmiot tego postanowienia. W rozpatrywanej sprawie spór ograniczał się do planu podziału składników majątkowych, a w zasadzie do jednego jego elementu - fragmentu nieruchomości gruntowej przypisanej przez pozwaną do sąsiedniej nieruchomości budynkowej. Tak określony przedmiot zaskarżenia nie rzutował na prawidłowość pozostałych postanowień zawartych w orzeczeniu, ani też na dopuszczalność dokonania podziału. Z ustaleń stanowiących podstawę rozstrzygnięcia wynika, że stanowisko Sądu Apelacyjnego o niemożności przyznania nowopowstającej spółdzielni spornego fragmentu gruntu nie wykluczało podziału, chociaż wpływać mogło na koszty, jakie Spółdzielnia „P.” musiałaby ponieść na inwestycje uzupełniające odebraną jej część infrastruktury albo na wyjednanie możliwości korzystania z dotychczasowej infrastruktury na terenie cudzej nieruchomości. Racje więc mają skarżący, że w okolicznościach rozpatrywanej sprawy zakres zaskarżenia apelacją wyroku Sądu pierwszej instancji nie uzasadniał ingerencji w zaskarżone orzeczenie wykraczającej poza wskazany w apelacji pkt I.3 wyroku i naruszał zakaz ingerowania w niezaskarżoną część rozstrzygnięcia.

Kolejny zarzut dotyczy uchybienia przez Sąd odwoławczy art. 192 pkt 3 k.p.c. przez jego niezastosowanie, będące konsekwencją poglądu, że w sprawie o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę o podziale spółdzielni przepis ten nie znajduje zastosowania z uwagi na podobieństwo przedmiotu rozstrzygnięcia do materii objętej postępowaniami o zniesienie współwłasności, w których obowiązuje zasada uwzględniania aktualnego stanu dzielonego majątku. Zwrócić jednak trzeba uwagę, że podobieństwo obydwu postępowań ogranicza się do tego, iż w obu wypadkach przedmiotem jest dokonanie rozdziału określonych składników majątkowych między dwa podmioty. Inny jest jednak stan prawny. O ile w wypadku zniesienia współwłasności określony przedmiot lub przedmioty są współwłasnością (wspólnością) dwóch lub więcej podmiotów, o tyle w wypadku podziału spółdzielni wspólność taka nie istnieje, ponieważ nowa spółdzielnia dopiero powstanie z części członków i części majątku istniejącej spółdzielni. Przy tym - o czym była już mowa - głównym celem powództwa nie jest podział majątku spółdzielni lecz umożliwienie grupom członków utworzenia mniejszych struktur spółdzielczych w oparciu o zdatny do samodzielnego funkcjonowania składnik ludzki i majątkowy.

Ponadto odmienny jest tryb orzekania w obydwu wypadkach. Zniesienie współwłasności następuje w postępowaniu nieprocesowym, w którym art. 192 pkt 3 k.p.c. nie może być z założenia stosowany wprost lecz ewentualnie odpowiednio na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. Powództwo o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę o podziale spółdzielni rozpatrywane jest natomiast w procesie, w którym przepis ten należy do normalnego instrumentarium. Jego zastosowanie w postępowaniu, którego przedmiotem nie jest bezpośrednio rzecz lub prawa na rzeczy jest sporne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., III CSK 171/09, nie publ. i uchwałę z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZP 38/10, OSNC 2011/1/3 z jednej strony oraz wyrok z dnia 23 czerwca 2013 r., V CSK 347/12 z drugiej). Sąd Najwyższy w składzie rozpatrującym niniejszą sprawę przychylił się do poglądu akceptującego szersze zastosowanie tego środka stabilizacji postępowania sądowego i przyjmuje, że uruchamia się on także wtedy, kiedy powództwo ma na celu nie tylko rozstrzygnięcie sprawy, w której przejście przedmiotu sporu na inny podmiot uzasadniałoby zastosowanie art. 788 § 1 k.p.c. Uzyskanie orzeczenia zastępującego złożenie oświadczenia woli określonej treści, w niniejszej sprawie przybierające kształt orzeczenia zastępującego uchwałę organu spółdzielni, której skutkiem będzie m. in. przejście praw do wskazanych w niej składników majątkowych na inny podmiot, uzasadnia procesowe zatrzymanie stanu istniejącego w momencie doręczenia pozwu. Utrzymanie takiego *status quo* sąd orzekający starał się zapewnić również w drodze wykorzystania instytucji zabezpieczenia powództwa (art. 755 k.p.c.), którym pozwana jednak się nie podporządkowała. Rozporządzenia dokonane przez pozwaną w toku postępowania nie obejmowały zbycia całości praw do nieruchomości, stanowiącej przedmiot niniejszego sporu, lecz sukcesywne wyzbywanie się udziałów w tej nieruchomości, które ostatecznie doprowadzić może do jej całkowitego wyzbycia się. Wyłączenie działania art. 192 pkt 3 k.p.c. w wypadku kiedy zbycie rzeczy lub prawa objętych sporem następuje częściami prowadziłyby do łatwego ominięcia procesowych skutków tego przepisu, co trudno akceptować.

Zastosowanie wskazanego przepisu w niniejszej sprawie nie zagraża interesom nabywców odrębnej własności lokali w sąsiednim budynku, spowoduje jedynie, że nie będą mogli kwestionować rozstrzygnięcia zapadłego w stosunku do pozwanej, natomiast nie zostaną pozbawieni możliwości powołania własnych zarzutów

w stosunku do podmiotu uprawnionego na podstawie orzeczenia wydanego w procesie z udziałem zbywcy. Zwrócić przy tym trzeba uwagę, że zakres uprawnień procesowych powodów przewidziany w art. 108a § 5 pr. spółdz. jest wąski i odnosi się jedynie do umożliwienia im wykorzystania drogi sądowej do skutecznego wydzielenia nowej spółdzielni ze spółdzielni istniejącej. To nowotworzonej spółdzielni, jako odrębnemu podmiotowi będą przysługiwać prawa do wydzielonego majątku i bez pozytywnego rozstrzygnięcia o przyznaniu jej części działki nr 12/4 nie będzie dysponowała legitymacją ani do żądania spornego fragmentu działki nr 12/4, ani do kwestionowania dotyczących tej części działki rozporządzeń majątkowych pozwanej na rzecz innych jej członków. Zgodzić się więc należy ze skarżącymi, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 192 pkt 3 k.p.c. i że naruszenie to miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Podzielić należy także stanowisko skarżących, że na przeszkodzie uwzględnienia żądań powodów nie stoi podjęcie przez pozwaną już po wystąpieniu przez nich z żądaniem wydzielenia nowej spółdzielni ze struktur pozwanej, uchwały o określeniu przedmiotu odrębnej własności lokali w uchwale podjętej w trybie art. 42 i 43 u.s.m. Uchwała taka nie tworzy prawa odrębnej własności lokalu, ani roszczenia o przekształcenie spółdzielczego prawa do lokalu w prawo własności. Nie jest też skuteczna *erga omnes*.

Ostatnim zarzutem podniesionym przez powodów jest zarzut naruszenia art. 58 § 1 k.c. w wyniku jego niezastosowania do czynności zbycia przez pozwaną odrębnej własności niektórych lokali. Ten zarzut nie zasługuje na uwzględnienie. Artykuł 58 § 1 k.c. przewiduje nieważność czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy. Ustanowienie odrębnej własności lokali na rzecz osób uprawnionych takiej sprzeczności nie wykazuje. Zakaz rozporządzeń określonym składnikiem majątkowymi nałożony w postępowaniu zabezpieczającym na stronę zbywającą nie jest przepisem ustawy, jego naruszenie może spowodować nieważność podjętej czynności jedynie na podstawie art. 58 § 2 k.c., jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, z powodu naruszenia chronionych praw i interesów osób trzecich (por. podobnie Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 11 maja 2005 r. III CK 562/04, Biul. SN 2005/9/12 i z dnia 24 stycznia 2013 r., V CSK 72/12, nie publ.), w tym wypadku prawa członków pozwanej, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali

w 3budyńku przy ul. B. 11 do założenia własnej spółdzielni na bazie części majątku pozwanej odpowiadającego wymaganiom art. 108a § 1 pr. spółdz. Naruszenia tego przepisu powodowie jednak nie zarzucają.

Zasadność podniesionego zarzutu naruszenia prawa materialnego, jak również charakter naruszonych przepisów prawa procesowego, które wpływają jedynie na zakres oceny materialno - prawnej podstawy roszczenia powodów i nie powodują konieczności powtarzania i uzupełniania trwającego od kilkunastu lat postępowania w jakiegokolwiek części, usprawiedliwiały orzeczenie na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. co do istoty sprawy przez uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji pozwanej. Istnienie podstaw do wydania orzeczenia zastępującego uchwałę, zgodnego z żądaniem powodów, nie budzi wątpliwości w wypadku, kiedy w wyniku zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c. nie są brane pod uwagę rozporządzenia działką nr 12/4 dokonane przez pozwaną.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1, art. 98 § 1 i art. 108 § 1 *in fine* k.p.c.

kc